

Závěr

Problematika udržitelného rozvoje na regionální úrovni se dostává do širšího povědomí až v posledních letech. Příčinou je její specifické postavení mezi globální a národní úrovní na straně jedné a místní úrovní udržitelného rozvoje na straně druhé. Regionální strategie udržitelného rozvoje může sloužit nejen k aktualizaci programu rozvoje kraje z hlediska udržitelnosti rozvoje daného území, ale může být i koncepčním rámcem pro aktivity v rámci Místních agend 21 a podkladem pro aktualizaci strategie na národní úrovni. Regionální strategie UR musí mít na rozdíl od národní strategie konkrétnější obsah a oproti místní úrovni musí indikovat širší souvislosti.

V publikaci se pokoušíme zmapovat oblast indikátorů vhodných pro monitorování udržitelného rozvoje na úrovni krajů (kapitola 2) a v kapitole 3 reagujeme na požadavky Krajského úřadu Královéhradeckého kraje jeho odboru regionálního rozvoje. Vybrané ukazatele jsem rozpracovali podle jejich požadavků pokud možno v nejpodrobnější územním členění tak, aby mohly být použity pro jejich práci na připravovaných dokumentech.

Další data v podrobném územním detailu poskytují datové soubory Českého statistického úřadu, které jsou z části přímo dostupné na internetových stránkách úřadu. Údaje pro územně plánovací podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území na úrovni správních obvodů ORP s daty za jednotlivé obce (vyhláška 500/2006 Sb.) poskytuje ČSÚ na adrese:

www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/csu_a_uzemne_analyticke_podklady_za_obce_ceske_republiky

Další údaje lze získat z databáze Městské a obecní statistiky (MOS), která je součástí Veřejné databáze (VDB) na adrese:

<http://vdb.czso.cz/vdb/>

V úvodu publikace byly vymezeny 2 otázky, na něž by publikace měla odpovědět. Na **první otázku** „Jaké jsou datové zdroje ČSÚ pro hodnocení udržitelného rozvoje na regionální úrovni?“ komplexně odpovídá kapitola 2. V podkapitole 2.2 je vymezeno 13 indikátorů ekonomické oblasti, 15 indikátorů oblasti sociální a 14 indikátorů pro environmentální oblast. Podkapitola 2.3 obsahuje popis každého indikátoru, zdroj dat, informace o územní dostupnosti dat a četnosti zjišťování. Popisnou část doplňuje tabulkový přehled s údaji v časové řadě za Českou republiku a jednotlivé kraje, jako výchozí rok byl zvolen rok 1993. Pro postižení vývoje ukazatelů byl ale prakticky vždy zvolen maximální časový úsek, pro který byla data v daném regionálním členění dostupná.

Na **druhou otázku** „Jaký je vývoj vybraných indikátorů udržitelného rozvoje v konkrétním kraji?“ se snaží odpovědět kapitola 3. Kapitola v členění podle základních oblastí obsahuje stručné slovní zhodnocení vývoje indikátorů obsažených v kap. 2 v daném kraji, postavení kraje ve vztahu k průměru České republiky a postavení mezi ostatními kraji a dále **dohodnuté ukazatele** zaměřené na specifika Královéhradeckého kraje (pokud možno) do nejnižších územních celků (okresů, SO ORP a SO POU) především v grafické a tabulkové podobě. Podotýkáme, že striktní dělení ukazatelů do ekonomické, sociální a environmentální oblasti je rámcově možné, ale ve skutečnosti se ukazatele navzájem ovlivňují, podmiňují a prolínají.

Z kapitoly 3 je možno za Královéhradecký kraj uvést několik stručných výsledků a zjištěných trendů vývoje dohodnutých ukazatelů.

V **ekonomické oblasti** bylo zpracováno deset ukazatelů, z nichž je zřejmé, že vývoj hospodářství je v Královéhradeckém kraji v posledních letech - stejně jako v ostatních regionech - příznivě ovlivněn vstupem České republiky do Evropské unie. Za jeden z hlavních ukazatelů životní úrovně obyvatelstva je považován hrubý domácí produkt. Ten, vyjádřen v přepočtu na obyvatele, naznačuje, že kraj náleží spíše k ekonomicky silnějším regionům, nicméně je nutné upozornit na poněkud pomalejší průměrné roční tempo růstu HDP ve sledovaném období. Dále je v kraji patrné snižování podílu malých a středních podniků na celkové zaměstnanosti, který se snížil z nadprůměrně vysokého podílu na průměrnou hodnotu České republiky. Pro další rozvoj kraje mohou být také omezující nižší výdaje na výzkum a vývoj.

V **sociální oblasti** bylo zpracováno 14 ukazatelů a u většiny z nich bylo zjištěno spíše příznivé postavení kraje vůči republikovému průměru. Vyložené nepříznivé postavení kraje nebylo zjištěno u žádného ze zpracovaných ukazatelů, průměrné či mírně podprůměrné postavení má kraj u ukazatelů vzdělání a podílu obcí a obyvatel žijících na území se chválenou územně plánovací dokumentací, ale podle vývojových trendů lze i u těchto ukazatelů očekávat dosažení i překročení celorepublikového průměru.

Environmentální oblast této kapitoly byla zpracována za okruh osmi ukazatelů a ani zde není kromě struktury pozemků, kde máme k dispozici údaje až do obcí k dispozici podrobnější územní členění, které by umožnilo porovnat rozdíly uvnitř kraje. U produkovaných emisí jsou údaje k dispozici ještě za okresy. Královéhradecký kraj patří mezi kraje s nižší produkcí emisí vypouštěných do ovzduší i nižší produkcí

odpadů, ať již komunálního nebo podnikového. Je to dáno jednak jeho polohou, odvětvovou skladbou národního hospodářství i útlumem těžby uhlí v okrese Trutnov. Z hlediska stability krajiny bylo území kraje v roce 2006 hodnoceno jako celkem vyvážená krajina.